

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Ģimenes Lietas Un Mantojums](#) > [Mantojums](#) > [Mantošana](#) > [Germany](#)

Mantošana

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Šī fakto lapa ir sagatavota kopā ar [Rat der Notariate der EU](#) (Eiropas Savienības Notāru padomi (CNUE)).

1 Kā tiek taisīts pēdējās gribas rīkojums (testaments, savstarpējs testaments vai mantojuma līgums)?

Testamentu var sagatavot vienā no diviem veidiem: ar roku rakstītu testamentu vai publisku testamentu.

Ar roku rakstītu testamentu var sagatavot personas, kuras ir vismaz 16 gadus vecas (Vācijas Civilkodeksa (*Bürgerlichen Gesetzbuchs*) (BGB) 2229. panta 1. punkts), un tam jābūt pilnībā rakstītam ar roku un testatora parakstītam. Ja testaments rakstīts ar rakstāmmašīnu vai datoru, ja tajā nav paraksta vai ja testaments ir nodiktēts (piemēram, skaņas ieraksts), tas ir nederīgs, un attiecīgi tikai likumīgie mantinieki var mantot mantojumu, ja nav cita derīga testamenta, kurā iecelts alternatīvs mantinieks. Lai testamentam būtu pierādījuma spēks, ļoti svarīgi ir, lai testators to parakstītu, norādot pilnu savu vārdu (t. i., vārdu un uzvārdu), lai nebūtu šaubu par to, kurš ir uzrakstījis testamentu. Visbeidzot, ir ļoti ieteicams testamentā norādīt, kad un kur tas ir rakstīts. Tas ir būtiski, jo agrāku testamentu var pilnībā vai daļēji atsaukt un aizstāt ar jaunu. Ja vienā vai, iespējams, pat abos testamentos nav datuma, bieži vien ir neiespējami noteikt, kurš no tiem ir jaunāks un uzskatāms par derīgu.

Laulāti pāri vai reģistrēti partneri var sagatavot arī kopīgu ar roku rakstītu testamentu. Šādā gadījumā pašrocīgais testaments, ko uzrakstījis viens vai abi laulātie vai partneri, jāparaksta abiem laulātajiem vai partneriem kopā.

Ja, rakstot testamentu, vēlaties izvairīties no kļūdām, vēlams sagatavot publisku testamentu (dēvētu arī par "notariālu testamentu"). Tas ietver verbālu jūsu pēdējās gribas izpaušmi un testamentu notāram, kurš pēc tam to rakstiski reģistrē, vai jūsu sagatavotu testamentu, ko nodod notāram rakstveidā.

Lai noslēgtu mantojuma līgumu, abām pusēm vienlaikus ir jāierodas pie notāra.

2 Vai pēdējās gribas rīkojumam vajadzētu būt reģistrētam, un ja jā, tad kā?

Lai izvairītos no riska, ka pēc attiecīgās personas nāves pašrocīgais testaments tiek noslēpts, nozaudēts vai aizmirsts, bieži vien ir ieteicams (bet nav obligāti) iesniegt testamentu rajona tiesā (*Amtsgericht*) vai īpašā oficiālā glabāšanā. Notariālu testamentu vienmēr glabā īpašā oficiālā glabāšanā. Tāda pati kārtība attiecas uz mantojuma līgumu, ja vien līgumslēdzējas puses konkrēti nenorāda, ka līgums nav nododams oficiālai glabāšanai seifā — tādā gadījumā dokumentu nodod glabāšanai notāram. Testamentus un mantojuma līgumus, ko glabā seifā, atver pēc tās personas nāves, kura sniegusi tajos aprakstīto pēdējās gribas rīkojumu (likumā šī persona ir dēvēta par "testatoru" ("*Erblasser*")).

Kopš 2012. gada 1. janvāra oficiālā glabāšanā esošie dokumenti elektroniski tiek reģistrēti Centrālajā testamentu reģistrā (*Zentrales Testamentsregister*) Federālajā Notāru palātā (*Bundesnotarkammer*). Reģistrē tikai tos datus,

kas nepieciešami, lai nāves gadījumā atrastu pēdējās gribas rīkojumu (oficiālā glabāšanas identifikācijas dati). Pēdējās gribas rīkojuma saturs nav ierakstīts Centrālajā testamentu reģistrā. Par pēdējās gribas rīkojumiem, kas sagatavoti pirms minētā datuma un nodoti oficiālai glabāšanai, attiecīgās reģistrācijas biroju ziņas ir pārsūtītas reģistram.

Kad Federālajai Notāru palātai kā reģistra iestādei paziņo par visiem nāves gadījumiem valstī un, lai varētu atvērt pēdējās gribas rīkojumus, kas atrodas oficiālā glabāšanā, tā informē reģistru par nāvi un informē kompetento testamentu izpildes tiesu (*Nachlassgericht*) par to, vai un kādi rīkojumi ir reģistrēti un kur tie tiek turēti oficiālā glabāšanā.

3 Vai ir ierobežojumi brīvībai rīkoties ar īpašumu nāves gadījumā (piemēram, neatņemamā daļa)?

Tuvākie radnieki var tikt atstumti no mantojuma ar testamentu. Tomēr situācija, kurā pārdzīvojušais laulātais, bērni un bērnu bērni vai vecāki (kuri būtu bijuši likumiskie mantinieki, ja testamentārais rīkojums faktiski nebūtu pastāvējis) nesaņem vispār nekādu mantojumu, vienmēr ir tikusi uzskatīta par netaisnīgu. Tas pats attiecas uz pārdzīvojušiem reģistrētiem viena dzimuma partneriem, ņemot vērā viņu oficiāli atzīto un likumā nostiprināto savstarpējās atbildības pieņemšanu. Šā iemesla dēļ saskaņā ar tiesību aktiem šai šauri definētajai personu grupai ir piešķirama tā dēvētā "neatņemamā daļa" (*Pflichtteil*). Neatņemamās daļas saņēmēji ir tiesīgi pieprasīt no mantiniekiem naudas maksājumu, kas vienāds ar pusi no likumīgās daļas vērtības.

Piemēram, ir mirusi testatore, kurai ir vīrs (ar kuru pastāvēja mantiskās attiecības – laulāto mantas kopība (*Güterstand der Zugewinnngemeinschaft*)) (saskaņā ar šo kārtību katrs laulātais saglabā īpašumtiesības uz savu mantu, bet laulāto kopējās neto mantas vērtības palielinājums laulības laikā tiek vienlīdzīgi sadalīts) un meita. Savā testamentā testatore norādījusi savu vīru kā vienīgo mantinieku. Mantojuma vērtība ir 100 000 EUR. Meitas neatņemamā daļa ir $\frac{1}{4}$ (savukārt viņas likumīgā daļa ir $\frac{1}{2}$ — tāda pati kā vīram, kurš dzīvojis kopā ar testatoru laulāto mantas kopībā). Lai aprēķinātu naudas summu, ko meita ir tiesīga saņemt, neatņemamā daļa jāreizina ar mantojuma vērtību mantošanas brīdī. Tas nozīmē, ka meita var pieprasīt no mātes vīra neatņemamo daļu 25 000 EUR ($\frac{1}{4} \times 100\,000$ EUR) apmērā.

Testatori nevar likt šķēršļus šādas neatņemamās daļas pieprasīšanai, iekļaujot savos testamentos neatņemamās daļas saņēmējus, bet atvēlot tiem vien mazāk nekā pusi no to likumīgās daļas. Šādos gadījumos neatņemamās daļas saņēmējs ir tiesīgs saņemt papildu summu, lai palielinātu savu neatņemamo daļu līdz pusei no likumīgās daļas (*Pflichtteilsergänzungsanspruch*) neatņemamās daļas korekcijas pieprasījums).

Piemēram, Testators savā testamentā ir norādījis savu sievu (ar kuru pastāvēja mantiskās attiecības – laulāto mantas kopība) un meitu kā mantiniekus, kuri ir tiesīgi saņemt attiecīgi $\frac{7}{8}$ un $\frac{1}{8}$ no viņa mantojuma. Mantojuma vērtība ir 800 000 EUR. Meitas neatņemamā daļa ir $\frac{1}{4}$ (200 000 EUR). Ņemot vērā to, ka meita ir iekļauta testamentā un tādējādi jau manto 100 000 EUR ($\frac{1}{8}$ no 800 000 EUR), viņa ir tiesīga saņemt papildu summu, lai kompensētu iztrūkumu (100 000 EUR).

Neatņemamo daļu prasījumi ir jāizvirza trīs gadu laikā no brīža, kad jebkuri neatņemamās daļas saņēmēji uzzina par mantojumu un par viņam nelabvēlīgo rīkojumu, un katrā ziņā ne vēlāk kā trīsdesmit gadus pēc mantojuma atklāšanās.

Mantinieki var prasīt, lai neatņemamās daļas prasījums tiek atlikts, ja prasījuma tūlītēja apmierināšana radītu tiem būtisku netaisnīgu ietekmi. Tiesību aktos kā piemērs minēta situācija, kad ģimenes māja pretējā gadījumā būtu jāpārdod. Tomēr tik un tā ir pienācīgi jāņem vērā mantojuma saņēmēja vai saņēmēju intereses. Atlikšana nozīmē, ka neatņemamā daļa nav jāsamaksā nekavējoties. Tiesa katrā atsevišķā gadījumā izlemj, uz cik ilgu laiku atliekama neatņemamās daļas izmaksa un vai ir jāiesniedz nodrošinājums par neatņemamās daļas prasījumu.

4 Kas manto un cik daudz gadījumā, ja pēdējās gribas rīkojuma nav?

Ja nav testamenta vai mantojuma līguma, piemēro normas par likumisko mantošanu.

Saskaņā ar Vācijas mantojuma tiesībām par mantiniekiem uzskata tikai testatora radniekus, t. i., personas, kurām ir tie paši vecāki, vecvecāki vai vecvecvecāki, kā arī personas, kurām ir attālāki kopīgi senči ar testatoru.

Saskaņā ar minēto definīciju par radniecību ar testatoru neuzskata svainības attiecības, un tādējādi uz tām neattiecas likumiskā mantošana, piemēram, par radniekiem nav uzskatāma sievasmāte/vīramāte, znots, patēvs, pameita, vīra vai sievas tante, vīra vai sievas onkulis u. tml., jo viņiem nav kopīgu senču ar testatoru.

Radniecība var izrietēt arī no adopcijas (adoptējot bērnu), jo šis process rada pilntiesīgas un likumīgas ģimenes attiecības starp bērnu un adoptētāju, kā arī ar adoptētāja radniekiem, ar visām no tā izrietošajām tiesībām un pienākumiem. Līdz ar to adoptētiem bērniem pārsvarā ir tādas pašas tiesības kā bioloģiskajiem bērniem (īpaši nosacījumi var būt piemērojami gadījumos, kad tiek adoptēti pilngadīgi "bērni").

Izņēmums attiecībā uz principu, ka mantojums pienākas tikai radniekiem, ir laulātie (*Verwandtenerbfolge*). Lai gan laulātos parasti nesaista savstarpējas radniecības saites, un tādējādi viņiem nav kopīgu senču, tomēr viņiem ir tiesības uz laulātā mantojumu. Ja laulātie ir šķīrušies, tiesību uz mantojumu nav. Noteiktos apstākļos minētais attiecas arī uz laulātajiem, kuri vēl nav šķīrušies, bet dzīvo atsevišķi.

Saskaņā ar mantojuma tiesībām reģistrētiem partneriem ir tādas pašas tiesības uz mantojumu kā laulātajiem. Turpretī citu kopdzīves veidu gadījumā likumīgu tiesību uz mantojumu nav.

Mantojuma tiesības attiecībā uz radniekiem

Ne visiem radniekiem ir vienādas tiesības uz mantojumu. Likumā tie ir iedalīti dažādās mantinieku šķirās.

Pirmā šķira

Pirmās šķiras mantinieki ir tikai mirušā pēcnācēji, t. i., bērni, mazbērni, mazmazbērni utt.

Ārlaulības bērni ir savas mātes un tēva un savu attiecīgo radnieku mantinieki. Izņēmums attiecas uz mantojuma gadījumiem, kad mantojuma atstājējs miris pirms 2009. gada 29. maija un ārlaulības bērns ir dzimis pirms 1949. gada 1. jūlija.

Ja vien var atrast personu, kura pieder pie šīs ļoti tuvu radnieku grupas, visi attālākie radinieki nesaņem neko, un viņiem nepienākas mantojuma daļa.

Piemēram, Testatoram ir viena meita un vairāki māsas vai brāļa dēli un māsas vai brāļa meitas. Māsas vai brāļa dēli un māsas vai brāļa meitas nemanto neko.

Bērnu bērni (t. i., mazbērni, mazmazbērni utt.) parasti var mantot tikai tad, ja viņu vecāki ir jau miruši vai ir atteikušies no mantojuma.

Piemēram, Mirušajam ir viena meita, kā arī trīs mazbērni no dēla, kurš arī ir miris. Meita saņem pusi mantojuma, savukārt mazbērniem savā starpā jāsadala otra puse, tas ir, puse, kas citā gadījumā pienāktos viņu tēvam. Tas nozīmē, ka katrs mazbērns saņem 1/6 mantojuma.

Otrā šķira

Otrās šķiras mantinieki ir mirušā vecāki, kā arī viņu bērni un bērnu bērni, t. i., testatora brāļi un māsas, māsu vai brāļu dēli un māsu vai brāļu meitas. Arī šajā gadījumā testatora vecāku bērni manto tikai tad, ja testatora vecāki jau ir miruši. Viņi manto daļu, kas pienākas viņu mirušajam tēvam vai mirušajai mātei.

Otrās šķiras radinieki var saņemt mantojumu tikai tad, ja nav pirmās šķiras radnieku.

Piemēram, Testatoram ir māsas vai brāļa meita un māsas vai brāļa dēls. Testatora māsas un vecāki jau arī ir miruši. Tādējādi māsas vai brāļa meita un māsas vai brāļa dēls katrs manto pusi mantojuma.

Trešā un zemākas šķiras

Trešās šķiras radinieki ir vecvecāki un viņu bērni un bērnu bērni (tante, onkulis, brālēns, māsīca u. c.), savukārt ceturtais šķiras radinieki ir vecvecvecāki un viņu bērni un bērnu bērni, utt. Likumiskās mantošanas pamatā būtībā ir tādi paši noteikumi kā attiecībā uz iepriekšminētajām šķirām. Tomēr, sākot no ceturtais šķiras, ja vecvecāku pēcnācēji jau ir miruši, šādu pēcnācēju lejpējie radinieki vairs nav pirmie rindā; personas, kas ir vistuvākie radinieki, kļūst par vienīgajiem mantiniekiem (šajā brīdī notiek pāreja no izcelšanās sistēmas (*Erbfolge nach*

Stämmen), kurā pārbauda katru lejupējo radnieku līniju (*parentela*), kas cēlusies no priekšteča, līdz tiek atrasts mantinieks, uz radniecības pakāpju sistēmu (*Gradualsystem*), kurā tiek apzināts vistuvākais radnieks, pamatojoties uz radniecības pakāpēm).

Vienmēr piemēro šādu principu: jābūt dzīvam tikai vienam iepriekšējās šķiras radniekam, lai tiktu izslēgti visi iespējamie zemākas šķiras mantinieki.

Laulātie un reģistrēti partneri

Neatkarīgi no attiecīgā laulāto mantisko attiecību regulējuma pārdzīvojušo laulāto vai reģistrēto partneri klasificē kā likumīgo mantinieku, kurš ir tiesīgs saņemt $\frac{1}{4}$ mantojuma kopā ar visiem pēcnācējiem un $\frac{1}{2}$ mantojuma kopā ar visiem otrās šķiras radniekiem (t. i., testatora vecākiem, brāļiem un māsām, māsu vai brāļu dēliem vai māsu vai brāļu meitām) un visiem vecvecākiem.

Ja starp laulātajiem vai reģistrētajiem partneriem pastāvējusi laulāto "iegūtās mantas kopības kārtība" (kas ir noklusējuma režīms, ja vien laulātie pirmslaulību vai pēclaulību līgumā nav vienojušies par citu mantisko attiecību kārtību), iepriekšminētā daļa palielinās par $\frac{1}{4}$. Tas pats attiecas uz reģistrētiem partneriem.

Ja nav ne pirmās vai otrās šķiras radnieku, ne vecvecāku, pārdzīvojušais laulātais/reģistrētais partneris saņem visu mantojumu.

Piemēram. Testatoram ir sieva (ar kuru pastāvēja laulāto mantas kopība) un vecāki. Sieva saņem $\frac{3}{4}$ ($\frac{1}{2} + \frac{1}{4}$), un vecāki kā otrās šķiras mantinieki katrs saņem $\frac{1}{8}$ mantojuma. Turklāt gadījumos, kad pārējie mantinieki ir otrās šķiras mantinieki (kā minētajā piemērā) vai vecvecāki, sieva iegūst t. s. preferenciālās tiesības, ko Vācijā dēvē par "*Großer Voraus*" un kas parasti attiecas uz māsaimniecības priekšmetiem un kāzu dāvanām (gadījumos, kad pārējie mantinieki ir pirmās šķiras mantinieki, pārdzīvojušais laulātais saņem šādus priekšmetus kā likumīgais mantinieks un tikai tādā apmērā, kādā tie viņam vajadzīgi pienācīgai māsaimniecības uzturēšanai).

Valsts likumīgās tiesības uz mantojumu

Ja nav laulātā vai reģistrētā partnera un nav iespējams apzināt nevienu testatora radnieku, par likumīgo mantinieku kļūst valsts. Tās atbildību vienmēr ierobežo mantojuma apjoms.

Papildu informācija, arī par pēdējās gribas rīkojumu, tiesībām uz neatņemamo daļu un likumisko mantošanu, ir atrodamā Federālās Tieslietu ministrijas izdotajā bukletā "*Erben und Vererben*" (Mantošana un nodošana mantojumā), kas pieejams tiešsaistē tikai vācu valodā tīmekļvietnē https://www.bmjv.de/SharedDocs/Publikationen/DE/Broschueren/Erben_Vererben.pdf?__blob=publicationFile&v=14

5 Kāda veida iestāde ir kompetenta:

5.1 mantošanas lietās?

Parasti kompetentā tiesa mantojuma jautājumos ir rajona tiesas testamentu izpildes tiesa testatora pēdējā pastāvīgajā dzīvesvietā Vācijā.

5.2 saņemt paziņojumu par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu?

Mantojumu atsauc, iesniedzot deklarāciju testamentu izpildes tiesai, kas to apliecina. Deklarācijai jābūt sagatavotai un reģistrētai testamentu izpildes tiesā, vai iesniegtai tiesā pēc tam, kad to apstiprinājis notārs (plašāku informāciju sk. turpmāk 8. iedaļā).

Deklarāciju par mantojuma pieņemšanu nav nepieciešams sagatavot kādā īpašā formā, un nav vajadzīgs saņemšanas apstiprinājums. Ja noteiktajā termiņā nav notikusi atteikšanās no mantojuma, uzskata, ka tas ir pieņemts.

5.3 saņemt paziņojumu par legāta pieņemšanu vai atraidīšanu?

Legātu vai novēlējumu pieņem vai no tā atsakās (t.s. mantojuma atteikums), iesniedzot deklarāciju personai, kuras pārziņā atrodas legāts vai novēlējums. Tas var būt mantinieks vai legātārs, t. i., attiecībā uz

apakšmantojumu (*Untervermächtnis*).

5.4 saņemt paziņojumu par neatņemamās daļas pieņemšanu un atraidīšanu?

Vācijas mantojuma tiesībās nav paredzēts, ka ir jādeklarē neatņemamās daļas pieņemšana vai atteikšanās no tās.

6 Īss procedūras apraksts, kura paredzēta mantošanas kārtošanai saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tostarp mantojuma sadalei un mantas dalīšanai (tostarp informācija par to, vai mantošanas procedūru sāk tiesa vai cita kompetenta iestāde pēc savas iniciatīvas)

Testamenta atvēršana

Pēdējās gribas rīkojumu, kas iesniegts testamentu izpildes tiesai vai izņemts no oficiālās glabāšanas, pēc testatora nāves oficiāli atver testamentu izpildes tiesa. Par to oficiāli informē mantiniekus.

Mantojuma apliecības izsniegšanas procedūra

Mantojuma apliecību izsniedz testamentu izpildes tiesa, un tajā norāda, kas ir mantinieks, viņa mantojuma tiesību apjomu, un attiecīgā gadījumā apliecībā var norādīt arī tālāku mantošanu vai testamentu izpildi. Saskaņā ar Vācijas mantojuma tiesībām mantinieks vai mantinieki nekavējoties kļūst par testatora tiesību pārņēmēju, principā ar visām tiesībām un pienākumiem (vispārējas tiesību pēctecības princips vai vispārējas aktīvu pārvešanas princips (*Gesamtrechtsnachfolge*)). Mantojuma apliecībā var uzskaitīt tikai mantojumu, saņēmjēja daļu un jebkādas rīcības ierobežojumus saskaņā ar mantojuma tiesībām; tajā nevar uzskaitīt atsevišķu mantu. Atsevišķas mantas uzskaitījums nav nepieciešams, jo, ja ir vairāk nekā viens mantinieks, mantinieki automātiski tiek uzskatīti par kopīpašniekiem, kuriem ir visas testatora tiesības un pienākumi. Pēc pieprasījuma testamentu tiesa izdod mantojuma apliecību. Pieteikuma iesniedzējam jāpierāda, ka visi likumā paredzētie dati ir pareizi, vai arī jāiesniedz likumā paredzēta deklarācija, kas apliecina, ka nav pamata apšaubīt datu pareizību. Pieteikuma iesniedzējs likumā paredzēto deklarāciju var noformēt, ierodoties pie notāra vai tiesā, izņemot gadījumus, kad attiecīgās federālās zemes tiesību akti paredz, ka šis jautājums ir tikai notāru kompetencē.

Eiropas mantošanas apliecības izdošana (*Nachlasszeugnis*):

Starptautiskajā testamentu pārvaldības likumā (*Internationale Erbrechtsverfahrensgesetz*) ir noteikta Eiropas mantošanas apliecības izdošanas procedūra. Eiropas mantošanas apliecība ir derīga gandrīz visās Eiropas Savienības (ES) valstīs (izņemot Dāniju un Īriju). To izdod arī pēc testamentu tiesas pieprasījuma kā notariālu kopiju, kam ir ierobežots derīguma termiņš. Apliecības galvenais mērķis ir vienkāršot mantojuma jautājumu risināšanu ES. Saskaņā ar universālās tiesību pēctecības principu, ņemot vērā visas testatora tiesības un pienākumus, un saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem Eiropas mantošanas apliecībā neuzskaita nevienu atsevišķu mantu (sīkāku informāciju sk. iepriekš sadaļā par mantojuma apliecību). Ja saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem testatoram nāves brīdī bija tiesības uz nekustamo īpašumu citā dalībvalstī, Eiropas mantošanas apliecībā būs norādīts, ka visas tiesības un pienākumi, kas attiecas uz šo nekustamo īpašumu, tiks nodoti nekavējoties un bez izņēmumiem likumīgajam(-iem) mantiniekam(-iem). Nododot šādu mantu, Eiropas mantošanas apliecībā nav nepieciešams vai pat nav iespējams norādīt informāciju par nekustamo īpašumu.

Mantas sadalīšana

Ja ir vairāki mantinieki, mantojums kļūst par visu mantinieku kopīpašumu. Tādējādi līdzīpašniekiem tikai kopīgi ir atļauts rīkoties ar individuālām mantojuma lietām, piemēram, pārdot testatora automobili, kas vairs nav vajadzīgs. Arī mantojums viņiem ir jāpārvalda kopīgi. Bieži tas rada sarežģījumus, it īpaši tad, ja mantinieki dzīvo atsevišķi un nevar vienoties. Šāda "piespiedu kopība" (*Zwangsgemeinschaft*) parasti ir ļoti neizdevīga, un principā katrs no mantiniekiem var pieprasīt, lai mantas kopība tiek izbeigta, pieprasot mantojuma sadalīšanu. Vissvarīgākais izņēmums šajā ziņā ir gadījums, kad testators savā testamentā ir noteicis, ka mantojums noteiktu laiku nav dalāms, piemēram, lai varētu turpināt ģimenes uzņēmuma darbību.

Ja testators ir iecēlis testamentu izpildītāju, tas tad ir atbildīgs par mantojuma sadali. Pretējā gadījumā

mantojuma sadalīšana ir mantinieku pienākums. Šajā nolūkā viņi var vērsties pie notāra pēc palīdzības. Ja mantinieki nevar vienoties, kaut arī ir iecēlušī notāru par starpnieku, atliek vienīgais risinājums – sākt tiesvedību.

7 Kā un kad persona kļūst par mantinieku vai legātāru?

Plašāku informāciju par likumisko mantošanu sk. iepriekš 4. iedaļā.

Ja mirušais ir atstājis testamentu, tam ir prioritāte pār likumiskās mantošanas noteikumiem. Attiecīgi manto tikai testamentā minētās personas, ja testators savā testamentā ir sniedzis norādījumus par visu mantojumu. Sīkāku informāciju par obligātās daļas saņēmējiem sk. iepriekš 3. iedaļā.

Pēc testatora nāves mantojums likumīgi pāriet mantiniekam vai mantiniekiem automātiskās mantojuma pārņemšanas principa dēļ (*Grundsatz des Vonselbsterwerbs der Erbschaft*). Tomēr mantinieki ir tiesīgi atteikties no mantojuma (sk. turpmāk 8. iedaļu).

Testators savā testamentā var arī būt paredzējis legātu vai novēlējumu, piemēram, atsevišķu priekšmetu vai noteiktu naudas summu piešķiršanu konkrētām personām. Šādos gadījumos legāta vai novēlējuma saņēmējus ("legātārus") neuzskata par mantiniekiem, tomēr viņi var pret atbildētāju(-iem) izvirzīt prasījumu par legātu, kas viņiem novēlēts testamentā (sk. iepriekš 5.3. iedaļu).

8 Vai mantinieki ir atbildīgi par mirušā parādiem, un ja jā, ar kādiem nosacījumiem?

Atteikšanās no mantojuma

Mantinieki neuzņemas mantojuma saistības (*Nachlassverbindlichkeiten*), ja viņi ir atteikušies no mantojuma noteiktajā termiņā. Parasti attiecīgais mantinieks var atteikties no mantojuma sešu nedēļu laikā no brīža, kad viņš informēts par mantojuma atklāšanu un par viņa kā mantinieka statusa pamatojumu, iesniedzot oficiālu deklarāciju testamentu tiesā. Deklarāciju var iesniegt tieši testamentu tiesā, kas to reģistrē, vai iesniegt tiesā pēc tam, kad to apliecinājis notārs. Apliecinājuma gadījumā ir pietiekami, ja iesniedz vēstuli, tomēr mantinieka paraksta autentiskums ir jāapliecina notariāli. Atteikšanās no mantojuma vai tā pieņemšana parasti ir saistoša.

Saistības, ja mantojumu pieņem

Ja mantinieki pieņem mantojumu, viņi no juridiskā viedokļa būtībā ieņem testatora vietu. Tas nozīmē, ka viņi manto arī testatora parādus, un viņiem faktiski arī jāsedz tie no saviem līdzekļiem.

Tomēr mantinieki var ierobežot savas saistības attiecībā uz mantotajiem parādiem tādā apmērā, kas nepārsniedz t. s. mantojuma masu (*Erbmasse*). Tas nozīmē, ka jebkurš no mirušā kreditoriem var vērst piedziņu pret mantojuma masu, bet mantinieku pašu līdzekļi pret trešo personu prasībām ir aizsargāti. Mantinieki šādu saistību ierobežojumu var saņemt divējādi — viņi var iesniegt pieteikumu testamentu izpildes tiesai, pieprasot mantojuma pārvaldību kreditoru vārdā, vai arī viņi var sākt mantojuma maksātnespējas procedūru, iesniedzot prasību rajona tiesā, kas rīkojas kā maksātnespējas tiesa.

Ja ar mantojumu nepietiek, lai segtu izmaksas, kas saistītas ar tā pārvaldību kreditoru vārdā, vai mantojuma maksātnespējas procedūras izmaksas, mantinieki tik un tā var iegūt saistību ierobežojumu. Ja kreditors izvirza prasījumus, mantinieki var atsaukties uz mantojuma aktīvu nepietiekamību. Mantinieki tad var atteikties segt mantojuma saistības tādā apmērā, kādā tās nesedz mantojuma apjoms. Taču esošais mantojums mantiniekiem ir jānodod kreditoriem.

Ja mantinieki vienkārši vēlas izvairīties no parādiem, ko tie nav paredzējuši, viņiem ir tikai jāuzsāk publiskā paziņojuma procedūra (*Aufgebotsverfahren*), kurā mantinieki var iesniegt testamentu tiesai pieteikumu, pieprasot, lai visi testatora kreditori informē tiesu līdz noteiktam termiņam par tiem neatmaksāto testatora parādu. Ja kreditors laikus nav iesniedzis prasījumu, tam jāsamierinās ar to, kas no mantojuma ir atlicis beigās. Publiska paziņojuma procedūrā var arī precizēt mantinieku situāciju, atklājot, vai ir pamats nodot mantu oficiālai pārvaldībai, iesniedzot pieteikumu par mantojuma pārvaldīšanu vai mantojuma maksātnespēju.

9 Kādi dokumenti un/vai informācija parasti vajadzīga nekustamā īpašuma registrācijai?

Saskaņā ar automātiskās mantojuma pārņemšanas principu (*Vonselbsterwerbs*) (sk. 7. punktu) zemes gabala īpašnieka mantinieks iegūst īpašumtiesības uz šo zemi testatora nāves gadījumā. Tā rezultātā zemesgrāmatā (*Grundbuch*) būs nepareizs ieraksts, jo testators joprojām tiks iekļauts kā īpašnieks. Lai zemes īpašuma īpašnieka mantinieku arī varētu formāli reģistrēt zemesgrāmatā kā īpašnieku, jāiesniedz pieteikums par zemesgrāmatas labošanu kopā ar kļūdu apliecinājošiem pierādījumiem. Lai iesniegtu pieteikumu par zemesgrāmatas labošanu pēc reģistrētā īpašnieka nāves, pieteikuma iesniedzējam zemesgrāmatu nodaļai (*Grundbuchamt*) vispirms jāiesniedz pierādījums par mantinieka statusu.

Stingri reglamentētā zemesgrāmatas procesā šo pierādījumu var iesniegt, tikai iesniedzot mantojuma apliecību vai Eiropas mantošanas apliecību, kurā pieteikuma iesniedzējs ir identificēts kā mantinieks.

Ja mantošanas pamats ir pēdējās gribas rīkojums, kas izklāstīts publiskā dokumentā (notariālā testamentā vai mantojuma līgumā), ir pietiekami iesniegt zemesgrāmatu nodaļai rīkojumu un oficiālo ierakstu par mantojuma atklāšanu. Tādā gadījumā mantojuma apliecība vai Eiropas mantošanas apliecība nav vajadzīga.

Ja uz zemes gabalu attiecas legāts vai novēlējums, saskaņā ar Vācijas mantojuma tiesībām nenotiek automātiska īpašumtiesību iegūšana. Tādējādi legāts vai novēlējums saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem arī netiks ierakstīts mantojuma apliecībā vai Eiropas mantošanas apliecībā. Tomēr legātārs var pieprasīt, lai mantinieks nodod tam īpašumtiesības uz zemi. Īpašumtiesību iegūšanai ir jāuzrāda notariāls akts, kurā jānorāda, ka mantinieks īpašumtiesības uz attiecīgo zemi nodod legātāram. Ja piemēro ārvalsts mantošanas tiesības, piemēram, tāpēc, ka mantojuma atstājēja pēdējā parastā dzīvesvieta bija ārvalstīs un viņš nav izvēlējis piemērojamos tiesību aktus, izņēmuma kārtā var pietikt ar mantojuma apliecības vai Eiropas mantošanas apliecības uzrādīšanu, pat ja piešķiršana veikta tikai legāta vai novēlējuma veidā. Var būt vajadzīgi arī citi dokumenti atkarībā no konkrētā gadījuma. Piemēram, lai tirdzniecības uzņēmumu (*Handelsgesellschaft*) reģistrētu kā mantinieku, ir jāiesniedz pārstāvības pilnvaru pierādījums (piemēram, oficiāls izraksts no komercreģistra).

9.1 Vai pārvaldnieka iecelšana ir obligāta vai obligāta pēc pieprasījuma? Ja tā ir obligāta vai obligāta pēc pieprasījuma, kādi pasākumi ir jāveic?

Saskaņā ar Vācijas mantojuma tiesībām mantojuma pārvaldību kreditoru vārdā var izmantot, lai nepieļautu parādu piedziņu no mantinieka paša līdzekļiem. Testamentu izpildes tiesa var pieņemt rīkojumu par mantojuma nodošanu pārvaldībā tikai pēc pilnvarotas personas (mantinieka, testamentā izpildītāja, mantojuma kreditora, mantojuma masas pircēja vai mantinieka uz pārstāvības tiesību pamata) pieprasījuma. Ja mantojuma kreditors pieprasa mantojuma pārvaldību, tiesa šādu pārvaldību nosaka tikai tad, ja ir iemesls uzskatīt, ka pastāv risks, ka mantinieka uzvedības vai finansiālo apstākļu dēļ kreditoriem no mantojuma netiks samaksāts.

Administrators ir oficiāli iecelta struktūra. Mantojuma pārvaldnieks tiek oficiāli iecelts, un viņš ir atbildīgs par citas personas mantojuma masas pārvaldību, juridiska strīda gadījumā viņa ir puses statuss ar tās tiesībām. Savus oficiālos pienākumus tas veic kā privātpersona, pārvaldot citas personas līdzekļus, lai apmierinātu visu iesaistīto pušu (mantinieku un kreditoru) intereses. Mantojuma pārvaldības procesu, ko administratoram ir tiesības – un patiesībā – pienākums veikt, izmanto, lai ne tikai uzturētu un palielinātu mantojumu, bet galvenokārt arī apmierinātu mantojuma kreditoru prasības. Pārvaldnieka galvenais uzdevums ir nodrošināt mantojuma saistību nokārtošanu.

9.2 Kas ir tiesīgs izpildīt mirušā pēdējās gribas rīkojumu un/vai pārvaldīt mantojumu?

Attiecīgas pilnvaras var piešķirt ne tikai faktiskajiem mantiniekiem, (maksātspējas) administratoram (sk. iepriekš 8. iedaļu) un testamentā izpildītājam (sk. turpmāk 9.3. iedaļu), bet arī mantojuma aizgādņim.

Testamentu tiesa oficiāli pieņem rīkojumu par mantojuma aizgādņību (*Nachlasspflegschaft*), ja tāda nepieciešama, gadījumos, kad atbildīgā mantinieka identitāte ir neskaidra vai ja nav zināms, vai mantinieks ir pieņēmis mantojumu. Mantojuma aizgādņības mērķis ir aizsargāt un uzturēt mantojumu nezināmo mantinieku interesēs.

Testamentu tiesa nosaka aizgādņa pienākumu apjomu atbilstoši tam, kas ir nepieciešams katrā individuālajā

gadījumā. Šis apjoms var būt diezgan plašs vai var būt saistīts tikai ar individuālu mantojuma lietu pārvaldību. Mantojuma aizgādnieks parasti ir atbildīgs par nezināmo mantinieku apzināšanu un mantojuma aizsargāšanu un uzturēšanu.

Principā mantojuma aizgādnieka mērķis nav apmierināt mantojuma kreditoru prasības, jo to pārsvarā izmanto, lai aizsargātu mantiniekus. Izņēmuma kārtā aizgādniekam var būt arī pienākums rīkoties ar mantojuma līdzekļiem, lai nokārtotu mantojuma saistības, ja tas ir nepieciešams mantojuma pienācīgai pārvaldībai un uzturēšanai vai lai izvairītos no zaudējumiem vai kaitējuma, jo īpaši jebkādam izmaksām, kas var rasties nevajadzīgu juridisku strīdu dēļ.

9.3 Kādas ir pārvaldnieka pilnvaras?

Testators savā pēdējās gribas rīkojumā var norādīt vienu vai vairākas personas, kas rīkosies kā testamenta izpildītāji. Viņš var arī pilnvarot trešo personu, testamenta izpildītāju vai testamentu izpildes tiesu iecelt vienu vai vairākas personas, kas rīkosies kā testamenta izpildītāji. Testamenta izpildītāja pienākumu izpildes termiņš sākas, tiklīdz ieceltā persona piekrīt tās iecelšanai šādā amatā.

Saskaņā ar tiesību aktiem testamenta izpildītājam ir pienākums izpildīt testatora testamentāros rīkojumus. Ja ir vairāk nekā viens mantinieks, testamenta izpildītājs ir atbildīgs par mantojuma sadalīšanu starp mantiniekiem.

Testamenta izpildītājam ir jāpārvalda mantojums. Viņš ir tiesīgs pārņemt mantojumu savā valdījumā un rīkoties ar mantojuma lietām. Šādā gadījumā mantinieki nav tiesīgi rīkoties ar mantojuma lietām, kas ir testamenta izpildītāja pārvaldībā. Testamenta izpildītājs ir arī tiesīgs uzņemties saistības mantojuma vārdā, ja tas ir nepieciešams tā pienācīgai pārvaldībai. Testamenta izpildītājs ir tiesīgs rīkoties ar lietām bez maksas tikai tad, ja viņam ir morāls pienākums to darīt, vai ievērojot pieklājības normas.

Tomēr testators pēc saviem ieskatiem var ierobežot testamenta izpildītāja pilnvaras salīdzinājumā ar tiesību normās noteiktajām. Testatoram ir arī pilnvaras noteikt termiņu testamenta izpildei. Piemēram, viņš var pat atļaut testamenta izpildītājam rīkoties ar mantojumu un to sadalīt īstermiņā. Tomēr testators var arī izlemt iekļaut norādījumus savā testamentā vai mantojuma līgumā, lai mantojuma masai piemērotu ilgtermiņa izpildi (*Dauervollstreckung*). Principā ilgtermiņa izpildi var atļaut uz laikposmu, kas nepārsniedz 30 gadus, sākot no faktiskās mantošanas dienas. Tomēr testators var sniegt norādījumus, ka pārvaldība ir jāturpina līdz mantinieka vai testamenta izpildītāja nāvei vai līdz konkrētam notikumam, kas skar mantinieku vai testamenta izpildītāju. Šādos gadījumos testamenta izpilde faktiski var ilgt vairāk nekā 30 gadus.

10 Kādus dokumentus, kas apliecina labuma guvēju statusu un tiesības, saskaņā ar valsts tiesību aktiem parasti izsniedz tiesvedības laikā mantošanas lietās vai tās beigās? Vai tiem ir konkrēts pierādījuma spēks?

Parasti ir vajadzīga mantojuma apliecība vai Eiropas mantošanas apliecība, lai pierādītu, ka mantiniekam ir mantojuma tiesības, piemēram, ja mantinieks vēlas, lai uz viņa vārda tiek pārreģistrēts zemes gabals vai konts, kas atvērts uz mirušā vārda. Mantojuma apliecība vai Eiropas mantošanas apliecība liek pieņemt, ka mantinieks(-i) ir tas/tie, kas norādīts(-i) mantojuma apliecībā vai Eiropas mantošanas apliecībā, un ka uz viņu(-iem) attiecas minētajās apliecībās noteiktie ierobežojumi. Juridiskos darījumos labticīgi tiek uzskatīts, ka informācija, kas norādīta mantojuma apliecībā vai Eiropas mantošanas apliecībā, ir pareiza. Ja tiesisks darījums tiek noslēgts labticīgi ar personu, kas minēta mantojuma apliecībā vai Eiropas mantošanas apliecībā, nav juridisku seku, ja ziņas mantojuma apliecībā vai Eiropas mantošanas apliecībā vēlāk izrādās nepareizas. Ja ir sagatavots publisks testaments (sk. iepriekš), mantojuma apliecības vai Eiropas mantošanas apliecības uzrādīšana var nebūt nepieciešama.

Šī lapa ir daļa no tīmekļa vietnes "[Tava Eiropa](#)".

Paudiet mums savu [viedokli](#) par to, cik noderīga ir šī informācija.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.